

DZIENNIK WARSZAWSKI

Prenumerata miesięczna:
z dostawą pocztą: 12 rsr.
z dostawą pocztą: 6 „
z dostawą pocztą: 3 „
z dostawą pocztą: 1 „
Za odosłaniem dopłaca się

Prenumerata zamiejscowa:
z dostawą pocztą: 12 rsr.
z dostawą pocztą: 6 „
z dostawą pocztą: 3 „
z dostawą pocztą: 1 „
Za odosłaniem dopłaca się

Prenumerata przyjmuje się: w Warszawie, w głównym kantorze Redakcji przy ulicy Miodowej Nr. 487 i w innych jej kantorach miejskich: — w St. Petersburgu, w księgarni A. T. Bazunowa na Newskim Prospekcie w domu Olichonowej; w Moskwie, w księgarni J. S. Solowiewa.

ROK JEDENASTY.

Za ogłoszenia pobiera się: za jeden raz sześć kopiejek od wiersza druku lub jego miar. sę, za dwa razy, dziewięć kopiejek, za trzy razy, dwanaście kopiejek i t. d.

Oddzielne numery sprzedają się po 5 kopiejek

WYCHODZI CODZIENNIE, PRÓCZ DNI NIEDZIELNYCH I ŚWIĄTECZNYCH.

Spostrzeżenia meteorologiczne
dostarczane przez obserwatorium warszawskie.
Dnia 2 (14) Maja 1874 roku.

Kalendarz prawosławny.
W sobotę, 4 (15) maja, — św. Pelagii męcz. W niedzielę, 5 (17) maja, — św. Trójcy wst. m. uos. W poniedziałek, 6 (18) maja, — św. Jowa Mnogos. p. d. Słonec wst. o godz. 4 min. 8, zach. o godz. 7 min. 45.

Kalendarz rzymsko-katolicki.

W sobotę, 4 (16) maja, — św. Jana Nepomucena. W niedzielę, 5 (17) maja, — św. Paschalis. W poniedziałek, 6 (18) maja, — św. Feliksa bisk.

Wysokość wody na Wiśle stóp 5 cali 5.

W Gońcu Urzędowym zamieszczony jest następujący telegram: Sztutgard, 29 kwietnia (11 maja). Jego Cesar. Mość Najjaśniejszy Pan, dziś, o godzinie 9 i pół wieczorem, raczył wyjechać z Sztutgardu, udając się przez Amsterdam do Flessingen, gdzie Jego Cesar. Mość, jutro wieczorem, wsiądzie na Cesarski jacht parowy „Dierzawa“, którym odbyć raczy przejazd do Londynu.

DZIAŁ URZĘDOWY.

Córki zmarłego honorowego lejb-medyka, radcy tajnego J. J. Persona, J. J. Imsepowia i M. J. Seyfertowa, ofiarowały do Cesarskiej Biblioteki Publicznej należący do ich ojców zbiór książek treści lekarskiej, zawierający w sobie około 3,000 tomów i odnoszący się szczególnie do wielkiej liczby czasopism lekarskich, oraz dzieł o chorobach zakaźnych, kobiecych i dziecięcych, z chirurgii i farmakologii.

Na najpoddanniejsze przedstawienie Ministra Oświecenia Publicznego o tej ofierze, Najjaśniejszy Pan, 17 kwietnia r. b. Najwyższe rozkazać raczył: ofiarę tę przyjąć i podziękować ofiarodawcy w imieniu Jego Cesarskiej Mości.

Komitet do Spraw Królestwa Polskiego, po rozpatrzeniu wniesionego przez Ministra Spraw Wewnętrznych przedstawienia o nowym etacie, Warszawskiej

policii miejskiej, uchwalił:

1. Zarząd Warszawskiego ober-policmajstra i jego Kancelaryję przekształcić stosownie do dołączającej się do niniejszego tabeli etatowej, poruczywszy Ministrowi Spraw Wewnętrznych wprowadzenie jej w wykonanie, oraz dokonanie następujących zmian w obowiązującym obecnie etacie Warszawskiej Policii, Wykonawczej:

1. Komisarzy cyrkulów nazwać komisarzami ucząstkowymi (ucząstkowe przystana), naczelników rewirowych i wice-rewirowych — starszymi i młodszymi, dozorcami rewirowymi (okoliczne nadzirektori), strażników — strażnikami miejskimi (porobowce), a feldfeblami — feldfeblami policyjnymi.

2. Skład kancelaryj komisarzy ucząstkowych ograniczyć do trzech urzędników etatowych: pisarza i dwóch jego pomocników, nadając: pisarzowi IX klasę posady, placę 600 rubli i mieszkanie wyznaczone w naturze; pomocnikom pisarza — X klasę posady i placę: jednemu 400 rub. z mieszkaniem w naturze, a drugiemu 500 rub. bez mieszkania. Na najwięcej zaś kopistów i wydatki kancelaryjne w 9 policyjnych cyrkulach wyznaczyć w ogóle 23,395 rubli rocznie, pozostawiając Warszawskiemu ober-policmajstrze rozdzielanie tej sumy pomiędzy cyrkule stosownie do istotnej potrzeby.

II. Urzędników, posady, których na zasadzie artykułu 1. będą zwinięte, uznać za spadłych z etatu na ogólnej podstawie.

Najjaśniejszy Pan, na protokole Komitetu, 17 marca 1874 roku, raczył napisać Własnorożnie „Wykonaj“. Przedstawiona zaś przy tym protokole tabela urzędników Zarządu Warszawskiego ober-policmajstra i jego Kancelaryj, oraz klas posad i plac tym urzędnikom nadanych.

Tabela urzędników Zarządu Warszawskiego ober-policmajstra i jego Kancelaryj, oraz klas posad i plac tym urzędnikom nadanych.

Placa. Jednemu. Wszystkim. Rub. Kop. Rub. Kop. Klasa posady.

Placa.	Jednemu.	Wszystkim.	Rub.	Kop.	Rub.	Kop.	Klasa posady.
I. Zarząd ober-policmajstra.							
Ober-policmajster	6,000	8,500					IV
Na obiad	2,500						
Jego pomocnik	3,000						
Na obiad	1,000						
Na mieszkanie	1,000						
Starszy urzędnik do szczególnych poruczeń	1,800						
Na mieszkanie i obiad	750						
Młodszy urzędnik do szczególnych poruczeń	1,200						
Na mieszkanie i obiad	750						

II. Kancelaryja ober-policmajstra

II. Kancelaryja ober-policmajstra							
Zarządzający Kancelaryją	3,000						VI
Mieszkanie w naturze							
Jego pomocnik	1,500						VII
Na mieszkanie	500						
Kasjer	1,000						VIII
Referentów	1,400						VII
Joh starszych pomocników	1,000						VIII
młodszych	600						IX
Urzędników kancelaryjnych	450						XII
Dziennikarz	450						IX
Jego pomocnik	450						X
Archiwista	450						IX
Jego pomocnik	450						IX
Buchalter	600						IX
Egzekutor	600						IX

Wydział śledczy

Wydział śledczy							
Naczelnik wydziału śledczego	1,400						VII
Na obiad	750						
Referentów	1,000						VIII
Pomoconików	600						IX
Urzędników kancelaryjnych	450						IX
Na śledzenie	2,030						

Sekcja adresowa

Sekcja adresowa							
Naczelnik sekcji	1,000						VII
Jego pomocnik	600						IX
Urzędników kancelaryjnych	450						XII
Oprócz tego:							
Na prywatnie najmowanych pisarzy	6,925						
Na potrzeby kancelaryjne i wydatki nadzwyczajne	10,500						
Na niejawne wydatki ober-policmajstra	8,000						
Na stróży i woźnych	2,215						

Uwaga 1-a. Dwóm referentom na mieszkanie.

Uwaga 2-a. Egzekutor Zarządu ma mieszkanie w na-

RAZEM

99,380

Przez rozkaz w wydziale Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,

26 kwietnia r. b. mianowani zostali: odbiorca Białonickiego Oddziału Pocztowego, registrar kolegialny Nikolski — pocztmistrz Solecki; urzędnik kancelaryjny Magistratu — Kalski, lekarz weterynaryj Szezerbinski — koniński weterynarzem okrogowym w gubernii Kaliskiej (od 26 kwietnia 1874 roku); prestranzelkowany został referent Kancelaryj general-gubernatora Turkietańskiego, asesor kolegialny Sokolski — do Ministerstwa, zaliczeniem do takowego i wydelegowaniem do rozporządzenia gubernatora Kaliskiego (od 19 kwietnia 1874 r.); otrzymali urlop, za granicę: radca wydziału wojakowo-policyjnego Petrokowskiego Rządu Gubernjalnego Smolechowski i naczelnik Zarządu Warszawskiego Oddziału Telegraficznego radca stanu Ern — obydwa na dwa miesiące.

Z rozporządzenia Zarządzającego Dochodami Akcyzemi gubernii Warszawskiej i Siedleckiej, uwolnieni zostali ze służby, z powodu upływu dwuletniego terminu, zaliczeni do Warszawskiego Gubernjalnego Zarządu Akcyzowego, byli radcy zwiniętej Administracji dochodu tabacznego: młodszy sekretarz Wiktor Jaworski, rewizorowie powiatowi: Eustachy Garbowski i Franciszek Tokarski, kontrolerowie fabryk tytoniu: Jan Witkowski, Julian Frybes i Włodzimierz Rewiński; podrewizorowie dochodu tabacznego: Karol Frybes, Aleksander Kaplinski, Władysław Martini, L. Wik Russio, Ksawery Piechoński, Konstanty Bogojawski, Kasper Kaminski, Marcin Radziński, Jan Tombacher, Alfons Swiętecki, Aleksander Cholewicki i Józef Ropielewski, wszyscy od 1 stycznia 1874 roku.

Bank Polski podaje do powszechnej wiadomości: iż wynagrodzenie likwidacyjne w ilości rs. 973 kop. 50, przypadające na mocy rozporządzenia Banku z dnia 4 (19) lutego 1874 roku Hrabianu Rydigerowi właścicielowi wsi Zemborzyc, położonej w gubernii Lubelskiej, powiecie Lubelskim, gminie Zemborzyc, wysłane zostało do Gasy Gubernjalnej Lubelskiej celem wypłaty komu należy. do 2758.

Wykaz biegu naturalnej ospy, według urzędowych doniesień, nadesłanych do Departamentu Lekarskiego od 21 do 28 kwietnia 1874 roku

W gubernii Plockiej:	Posostawo.	Zachorow.	Wyzdrowiało.	Umiało.	Posostawo.
W powiecie Prasnymskim od 10 kwietnia do 17 kwietnia.	1	3	1	3	
W gubernii Suwalskiej:					
w powiatach:					
Augustowskim do 4 kwietnia.	11	14	3	3	
Kalwaryjskim do 16 marca.	3	6	3	3	
Marjampolskim do 1 kwietnia.	13	106	45	27	47
(Gen. Urzęd.).					

DZIAŁ WEWNĘTRZNY.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Rozwój samorządu włościańskiego w gminach gubernji Suwalskiej postępuje dość powoli; zebrania gminne, chociaż zbierają się w terminach oznaczonych przez prawo, lecz brak ścisłego związku pomiędzy gromadami włościańskimi, wchodzącymi w skład gminy, różność interesów, niedostateczny rozwój umysłowy włościan w ogóle i zupełny brak lokalów, w których mogłaby się zbierać chociaż 5 część członków zebrania, dochodzącego w niektórych gminach do 500 ludzi, są głównymi przyczynami, dla których zebrania gminne nie w zupełności i nie zawsze czynią zadosć swemu przeznaczeniu. Skutkiem tego wybór osób urzędujących do zarządu gminnego przedstawia się prawie jako jedyny wypadek, w którym wszyscy członkowie zebrania gminnego biorą czynny udział; względem zaś przedmiotów pozostałych, ulegających ogólnemu rozstrząsaniu, włościanie, zachowują się zwykle z pewną obojętnością.

Gromady, zaś wiejskie, w sprzeczności z gminną, przez jedność interesów materialnych, jako to: wspólne władanie służebnościami, pastwiskami, kopalniami torfu, prawą połowu ryb, a głównie sposobu rozkładu podatków gruntowych i podatku podmynego, dokonywanego na zasadzie Najwyższego rozkazu z d. 15-go grudnia 1868 r., przedstawiają w sobie jednostki ściśle powiązane, z silnem znaczeniem ogólnej uchwały. Lecz na nieszczęście, wyroki zebrań wiejskich częstokroć nie zgadzają się z pojęciem prawności i ścisłej sprawiedliwości, szczególnie zaś w sprawie rozkładu powinności. I tak np. w niektórych wsiach powiatów augustowskiego, suwalskiego i sejneńskiego, powzięte były tak przeciwne przepisom postanowienia o ilości poboru podatku gruntowego, że na skutek skarg samych włościan, zwierzchność gubernjalna zmuszona była zastosować, niekiedy punkt 4 art. 12 Ukazu Najwyższego z d. 19-go lutego 1864 roku o urządzeniu gmin wiejskich.

Przyczyny podobnych zjawisk zawierają się pod pewnym względem w antagonizmie zakorzenionym pomiędzy włościanami mało gruntu posiadającymi a go-

spodarzami wiejskimi, zapisanymi do jednej tabeli likwidacyjnej lub aktu nadawczego, skutkiem czego chałupnicy, obdarzeni uczestkami gruntu w wysokościach od 1/4 do 3 morgów, z wygonów lub swobodnych gruntów włościańskich i przyłączeni do wsi najbliższej, stanowiąc obecnie jedną gminę wiejską z gospodarzami, podług wielkości ich udziałów gruntu, nie mogą mieć z nimi wspólnych interesów. Dla tego częstokroć skarżą się na ucisk gospodarzy, nakładających na nich niepomiarliwą ilość powinności gromadzkich. Przyczyną w prośbach swych chałupnicy prawie ciągle proszą o zupełne oddzielenie ich, pod względem podatkowym od gospodarzy i o pozwolenie im, zmienia oddzielnego sołtysa. Dla braku podstaw prawnych, co do zadośćuczynienia podobnym prośbom, zwierzchność gubernjalna ogranicza się w tych razach na dokonaniu sprawdzenia, aby włościanie szerepili ilość gruntu mający, nie byli przynajmniej zbyt obciążeni temi podatkami i opłatami, których wysokość nie zawiśla od decyzji zebrania wiejskich, jako to: składkę kwaterunkową i podatek podmynym z osad III rzędu.

Co się za tyczy powinności, odbywanych w naturze, oraz opłat transportowego i na utrzymanie szkół, szczególnie zaś składki kosielnej, która pobierana była w 1872 roku prawie w trzeciej części powiatu suwalskiego, z powodu kupna domu dla proboszcza parafji rzymsko-katolickiej w mieście Suwałkach i reparaacji kościoła we wsi Helenowie, to kontrola nad temi, oraz zastąpienie klasy biedniejszej od składki ciężliwych, bywają niekiedy dość utrudnione.

Zajęcia instytucji włościańskich w gubernji siedleckiej, w ciągu ubiegłego 1872 roku, były następujące:

1) Rozstrząsanie i rozstrzyganie spraw co do wniesienia, w zatwierdzone, tabeli likwidacyjne oraz aktu nadawczego dokładniejszego określenia formy i obszerności służebności; przedstawiono było przez komisarzy decyzji 80; z tych: rozstrząsnęto przez kolegium gubernjalne i wydano decyzji 66; znajduje się w rozstrząsaniu 14.

2) Rozstrząsanie i rozstrzyganie spraw co do ostatecznego określenia przynależności sadyb, zaznaczonych w zatwierdzonych tabelach likwidacyjnych i aktach nadawczych jako sporne (art. 55 k., i 2,800 ogół. post. komitetu urządzającego); przedstawiono przez komisarzy decyzji 25; z tych: rozstrząsnęto przez kolegium gubernjalne i wydano decyzji 15, znajduje się w rozstrząsaniu 10.

3) Rozstrząsanie i rozstrzyganie spraw względem wniesienia w zatwierdzone tabeli likwidacyjne i akta nadawcze, zmian jakie zasły, skutkiem zapisania mylnego nazwisk zagrodników (art. 3,215 post. komit. urządz.); ułożono i przedstawiono przez komisarzy protokółów 87 (zgodnie z punktem a art. 3,215) rozpatrzonych zostało: przez kolegium gubernjalne 81, z których zwrócono dla dopełnienia 70; zatwierdzono przez kolegium 11, znajduje się w rozstrząsaniu 6; podług punktu b art. 3,215, komisarzy przedstawili decyzji 26, kolegium rozstrząsnęło i wydało decyzje co do 24, z których wyjednano co do 2 decyzji, na poprawienie tabel, czasowej komisji do spraw włościańskich Królestwa Polskiego.

4) Sprawy co do poprawienia zatwierdzonych tabeli likwidacyjnych i aktów nadawczych, skutkiem pozostawienia szeregów gruntu bez rozporządzenia co do nich przez posiadaczy (art. 1254 post. komitetu urządzającego); liczba spraw tego rodzaju znajdujących się w rozstrząsaniu u komisarzy wynosiła 17; z tych wydano decyzji 5, pozostało nierozstrzygniętych 12.

5) Rozstrząsanie spraw względem poprawienia zatwierdzonych tabeli likwidacyjnych i aktów nadawczych, skutkiem wykazanych omyłek i opuszczeń, których poprawienie podług istniejących postanowień nie jest dozwolone instytucjom miejscowym do spraw włościańskich, bez poprzedniego zezwolenia na to władzy wyższej (rozkaz Najwyższy z 23-go września 1871 r.). — Spraw tego rodzaju znajdowało się w rozstrząsaniu kolegium 10, z tych rozstrząsnęto 9, znajduje się w rozstrząsaniu 1; zbierane są wiadomości i prowadzi się zbadanie co do 4, uczyniono przedstawienie do komisji czasowej do spraw włościańskich 4.

Za wyznaczone w 1872 roku w naturze kwatery dla wojsk, należało się mieszkancom gubernji łomżyńskiej do zapłaty 36,779 rub. 90 kop. wynagrodzenia. Miasta i powiaty gubernji łomżyńskiej w ogóle nie są obciążone postojem kwaterunkowym; znaczna część postoju przypada na miasto gubernjalne. Wzrost kwatery w naturze dano w gubernji łomżyńskiej w 1872 roku: generałsk — 1, sztab-oficerskich — 43, ober-oficerskich — 129, i dla niższych stopni — 5,901.

W ciągu marca r. b., w miesiące powiatowem Włodawskim, w gubernji warszawskiej, ceny ważniejszych produktów zbożowych były następujące: za cztwart: pszenicy w większych partjach 12 rs. 95 kop., w mniejszych partjach 13 rs. 10 kop.; maki pszennej w mniejszych partjach 12 rs. 60 kop.; żyta w mniejszych

partjach 9 rs. 80 kop. i w większych partjach 9 rs. 65 kop.; maki żytniej w mniejszych partjach 9 rs.; owsa w mniejszych partjach 6 rs. 25 kop. i w większych partjach 6 rs. 10 kop.; jęczmienia w mniejszych partjach 8 rs. 20 kop. i w większych partjach 8 rs. 5 kop.

Ceny innych ważniejszych towarów i artykułów żywności były w ciągu tegoż miesiąca następujące: buraków w mniejszych partjach 3 rs. 10 kop. i kartofli w mniejszych partjach 4 rs. 60 kop. za cztery; miska włońskiego 4 rs. za pud i 11 kop. za funt; ryb świeżych od 4 do 10 rs. za pud i od 10 do 25 kop. za funt; soli 80 kop. za pud; okowity 6 rs. 20 kop. za wiadro; wódki 48-ej próby Trallesa 4 rs. 4 20 kop. za wiadro; drzewa sosenowego szalen półkubiczny 9 rs. 60 kop.; żelaza w snopkach i sztabach 2 rs. 60 kop. za pud.

W 1872 roku w gubernji siedleckiej zmarłych gwałtowną śmiercią było w ogóle 272 osób; z których 203 mężczyźni a 69 kobiet; przytem zmarło skutkiem zabójstwa 18 osób (w tej liczbie 7 z dzieciobójstw); 16 osób przez samobójstwo, nagłe 124, a z rozmaitych przyczyn niespodzianych 107. — Ciał zmarłych znaleziono 7. — Z porównania cyfr wspomnianych z takimiż cyframi za rok 1871, okazuje się, że liczba zmarłych skutkiem zabójstwa w 1872 roku zmniejszyła się o 12 wypadków, w tej liczbie dzieciobójstw o 5, samobójstw było więcej o 3, liczba nagłych zmarłych zwiększyła się o 6, zmarłych z rozmaitych przyczyn śmiercią wypadkową było mniej o 23 osoby, a ciała zmarłych znaleziono o jedno mniej.

W ogóle liczba osób zmarłych gwałtowną śmiercią lub przez wypadek w 1872 była mniejszą w porównaniu z 1871 rokiem o 27.

Za podpalenia nieumyślnie, czyli zdarzenie pożaru przez nieostrożność, uległo śledztwu w Królestwie Polskim w 1872 roku—571 wypadków, i w tych ukarano aresztem 281 osób; innemi za mniejszymi karami 64 osoby; w tej liczbie 18 osób ze stanu miejskiego, a 327 włościan.

Z INNYCH GUBERNJI.

Za popisy z fechtunku, które odbyły się 9 kwietnia, komitet sędziów przyznał nagrody następującym oficerom:

Na szpady: 1) zostającemu przy Mikołajewskiej akademji inżynierów, podporucznikowi 2-go bataljonu rezerwowego saperów Kiełczowskiemu; 2) leżącemu się w kawalerji gwardji, odkomenderowanemu do sztabu głównego rotmistrzowi Römerowi.

Na bagnety: leżącemu się w składzie niestałym bataljonu instrukcyjnego piechoty: 3) porucznikowi 90-go pułku onegskiego piechoty Wiekbergowi; 4) porucznikowi 46-go pułku dnieprowskiego piechoty Chodolowskiemu.

Na palasze: 5) leżącemu się w szwadronie instrukcyjnym kawalerji, porucznikowi pułku grenadierów konnych Willamowski; 6) sztabu - rotmistrzowi pułku kawalerii gardów Dubienskiemu.

Za popisy ze strzelania, które odbyły się 11 kwietnia, przyznane zostały nagrody:

Pierwsze nagrody: podporucznikowi z korpusu artylerji marynarki Zacharczenko; porucznikowi pułku grenadierów konnych lejbgwardji Jermolinowi; podporucznikowi z korpusu artylerji marynarki Jakubowskiemu.

Drugie nagrody: ze stałego kadru pułku instrukcyjnego piechoty Poleszczukowi; leżącemu się w składzie niestałym bataljonu instrukcyjnego piechoty, podporucznikowi 5-go pułku kargopolskiego dragonów Cimbalukowi; pułkownikowi szwadronu kozaków ukraińskich lejbgwardji Żeleznowski; starszemu adjutantowi sztabu wojsk miejscowych okręgu wojskowego petersburskiego, kapitanowi Ozirowskiemu; leżącemu się w składzie niestałym bataljonu instrukcyjnego piechoty, chorążemu 1-go bataljonu kubańskiego kozaków pieszych Pachitonowi; kapitanowi 4-go bataljonu strzelców lejbgwardji Rodziny Cesarskiej Wasiljewowi.

Dnia 22 kwietnia, jak donoszą S. Peterb. Wied., odbyło się posiedzenie oddziału etnografji Cesarskiego ruskiego Towarzystwa geograficznego. Na posiedzeniu tem postanowiono między innemi: zakomunikować oddziałowi etnografji przy Cesarskiem Towarzystwie naturalistów w Moskwie posiadane przez Towarzystwo geograficzne materiały dotyczące przedsięwziętego przez to ostatnie wydania prac etnograficznych i wzywać Towarzystwo moskiewskie do wzięcia udziału w rozstrągnięciu programów ułożonych dla tego wydawnictwa. Następnie odczytany został memoriał p. Jefimenka co do niektórych zmian, jakie pożądanem byłoby wprowadzić w układaniu przez Towarzystwo programów zbierania zwojów prawnych. Senator Kalaczow, który pierwszy zaproponował zbieranie takowych, zaproponował zgromadzić się w maju dla stanowczego zastanowienia się nad tą kwestją ciekawą, przyczem nadmienić, że kwestja ta ze stanowiska nauki prawa, ma być rozstrądzana na zwołanym do Moskwy w grudniu 1874 roku zjeździe prawników ruskich przy miejscowym Towarzystwie prawników. Program zaś zbierania zwojów prawnych ma być zamieszczony w „Czasopismach Djecejalnych,” dla zachęcenia do tej pracy uczniów zakładów naukowych duchownych i innych, którzy wywiązują się bezwzględnie z tego zadania lepiej, niż pisarze wiejscy, mający także zająć się tem. P. Majkow odczytał zakomunikowaną oddziałowi, przez p. Europeusa, wiadomość o przedsięwziętej przez niego pracę około napisania obszernego dzieła z dziedziny etnografji fińskiej, które zamierza przysłać w końcu 1875 roku dla wydrukowania w pracach oddziału. W końcu zawiadomiono o przystąpieniu do ułożenia krótkiego opisu archiwum Towarzystwa, z wykazaniem treści znajdujących się w niem rękopismów. Opis ten ukończony zostanie dopiero w listopadzie i ma być wtedy wydrukowany.

Kronst. Wiestnik pisze, że otwarcie żeglugi i początek wiosny mogą być uważane jako fakt spełniony. Łódz z jeziora Ładogskiego spłynął już prawie całkiem i tylko nieznaczna jego część pozostała przy brzegach i na mielinach, gdzie stopniowo. Komunikacja z Petersburgiem i Oranienbaumem za pomocą parostatków odbywa się obecnie bez przeszkody. W miarę splotywania lodu, temperatura podnosiła się, tak, iż 23 kwietnia (5 maja) był dniem ciepłym, prawdziwie wiosennym.

Zebranie ziemskie powiatu alatyńskiego, na wniosek urzędu powiatowego w przedmiocie udzielenia za pomoci ze strony ziemstwa dla progimnazjum żeńskiego alatyńskiego, postanowiło dawać temu progimnazjum zapomogę w wysokości 571 rs., pod warunkiem atoli, że i miasto przyczyni się także ze swej strony do utrzymania tego zakładu naukowego. Na temże posiedzeniu wybrano do rady progimnazjalnej dwóch członków ze strony ziemstwa.

Na początku roku bieżącego, w 112-m pułku ułaskim piechoty, konystajującym w Poniewieżu, otwarto, jak pisał do Rusk. Inw., klub dla żołnierzy tego pułku. W klubie tym żołnierze mogą, w chwilach wolnych od służby, zgromadzać się dla czytania książek pożytecznych, które nabyte zostały z wyboru dowódcy pułku; oprócz tego żołnierze mogą pieć tam herbatę, oraz grać w bilard i araby.

Gospodarzem klubu jest jeden z podoficerów, dyrektorem zaś honorowym jest jeden z oficerów pułku. Do tego ostatniego gospodarza udaje się w tych wszystkich wypadkach, w których natrafia na wątpliwość co do spraw klubu. Klub otwarty bywa codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, d. gołziny 8-jej wieczorem. Gospodarza i dyrektora honorowego klubu mianuje dowódca pułku.

Lekarz weterynaryjny Karmel delegowany był do gubernji orenburskiej na czas od czerwca 1873 do stycznia 1874 roku, dla towarzyszenia stadom bydła i dla badania przyczyn ukazywania się księgosuszu w stadach kirkizkich i warunków w jakich znajdują się stada bydła w czasie prowadzenia ich przez stepy i przez sąsiadujące z nimi gubernje.

Wywiązując się z tego polecenia, p. Karmel towarzyszył trzem stadom, od 23 lipca do 13 września 1873 roku, na przestrzeni 1,018 $\frac{1}{2}$ wiorst. Zebrane przez niego w drodze dane i spostrzeżenia doprowadziły go do następujących danych:

W żadnej z miejscowości, przez które p. Karmel przechodził wraz z stadami, nie ma wcale powodów miejscowych do tego, ażeby księgosusz rozwijał się sam przez się.

W stadach rasy kirkizkiej, podczas prowadzenia ich ze stepu kirkizkiego w głąb Rosji, księgosusz zjawia się jedynie w skutek zarażenia się bydła w drodze.

Stan powietrza wywiera wpływ na bieg księgosuszu w stadzie podzemon; deszcz i mgła przyczyniają się do zmniejszenia szerszenia się księgosuszu, wysokość zaś temperatury nie ma na szerszenie się tej zarazy najmniejszego wpływu.

Utrzymanie jednej sztuki bydła, licząc razem mniejsze i większe sztuki, kosztowało w przecięciu około $\frac{1}{4}$ kop. dziennie.

Stada robiły w przecięciu po dziesiętności wiorst drogi dziennie. Od Troicka do Łaiszewa (i nawet do Kazania) nie ma dróg przeznaczonych specjalnie do prowadzenia stad; spekulanci przeto prowadzą stada temi drogami, przy których można mieć najlepszą i najtańszą karmę dla bydła.

Jak donosi dziennik Sarat. Sprawoznac. Listok, w nocy z 29 na 30 marca, około godziny 1-ej po północy do kolonji Sosnowki wdarł się wściekły wilk. Pokaszawszy około 120 sztuk różnych zwierząt domowych, z zjadłością rzucił się na przerażonych ludzi. Jeden niemiec widząc że wilk już ranił kilku ludzi i że walka widłami z nim jest bezużyteczna, poszedł z nim w zapasy. Borykali się nie długo. Wilk upadł na spód, niemiec trzymał go a w tej chwili w wilka wpakowano z dziesięć widel i zabito go. Trudno sobie przedstawić okropność i nieszczęście sprawione przez to dzikie zwierzę. Dziewięciu ludzi jest poranionych, a szczególnie niemiec który mocował się z wilkiem gołymi rękami. Ręce, piersi, twarz, wargi, a nawet dziąsła w ustach ma poranione i nieszczęście za walczoność i poświęcenie się prawdopodobnie przypłaci życiem.

O zmianie obowiązujących porządku ustalenia praw do dóbr nieruchomości i wprowadzeniu systemu hipotecznego.

(Dalszy ciąg.)

Jeżeli dla osób trzech są obowiązujące tylko te prawa do dóbr, które są ujawnione przez wnieśnienie ich do księgi, i jeżeli na zapisaną do księgi umowę mogą mieć wpływ tylko prawa ujawnione przez wnieśnienie do księgi przed tą umową, to oczywiście, iż umowy o alienacji lub ograniczeniu prawa, zawarte z osobą, na którą prawo to zapisane było w księdze podczas zawierania i ustalania umów, powinny zachować swą moc, chociażby następnie prawo tej osoby zostało zniesione przez sąd. Tem zabezpiecza się trwałość praw do majątku, zapisanych do księgi i zapewnia się bezpieczeństwo wchodzenia w umowę z osobą, na którą zapisane jest prawo w księdze. Jeżeli na kogo niewłaściwie zapisane są w księdze dobra, lub jakiegokolwiek prawo do dóbr, to taki wpis może być zniesiony wyrokiem sądowym. Ale jeżeli osoba ta zdołała już zrobić umowy co do dóbr, które to umowy zostały ustalone przez wpisanie do księgi, to pomieniony wyrok sądowy nie może zachwiać ich mocy, dla tego, że były zawarte z osobą na którą prawo było ustalone ustanowioną drogą. Takie umowy mogą być uznane za nieważne tylko w tym wypadku, kiedy będzie do wiadomości, że nabywca prawa, przy zawieraniu umowy wiedział o nieprawności ustalenia prawa na tego, od kogo prawo nabywał. Jeżeli kapitalista pożycza pieniądze na zastaw ziemi właścicielowi tej ziemi lub kupuje od niego ziemię z pomocą kwerendy, w księdze przeświadcza się, że prawo własności do tej ziemi ustalone jest właśnie na tego właściciela, to wierzytel lub nabywca powinien uzyskać pewność, że żadne zmiany w osobie właściciela nie zachwieją mocy nabytego prawa. Dla tego, gdyby w następstwie okazało się, że prawo własności do zastawionej lub sprzedanej ziemi należało nie do tego, który był zapisany w księdze lecz do innego, to nie mniemy jednak dokonany zastaw lub sprzedaż powinny zachować swą moc. Inaczej samo ustalenie prawa straciłoby znaczenie i przestałoby zapewniać siłę umów zawartych z osobami, na które prawo jest ustalone. Ta zasada nie niweczy możliwości sporu o prawo do dóbr nieruchomości, o które wszły już umowy, wniesione do księgi. Strona, której przysądzone prawo, zapisane w księdze na innego, zastępuje miejsce tego na kogo prawo było zapisane i podlega wszystkim ograniczeniom, które są już wpisane do księgi, lecz może domagać się od osoby, która niewłaściwie rozporządzała tem prawem, wynagrodzenia za ustanowienie przez nią ograniczenia. Kiedy okaże się iż prawo będące przedmiotem sporu już zostało alienowane, to ten kto jest alienatorem obowiązany jest zwrócić wartość prawa temu, na kogo jest sąd zatwierdził. „Dla tego aby zabezpieczyć interesy powodów, systemat hipoteczny dopuszcza zabezpieczenie procesu o prawo do dóbr przez wnieśnienie do księgi ostrzeżenia o powstałym sporze. To ostrzeżenie wykazuje istnienie sporu o prawo każdemu, kto wchodzi w umowę w wnieśnięciu tego ostrzeżenia, a następnie ten kto wygra proces wpisuje się do księgi z pierwszeństwem, i odpowiedni depozyt wnieśnienia pomienionego ostrzeżenia, to jest, dla niego nie jest obowiązkiem do wszystkiego co zostało wniesione do księgi po ostrzeżeniu. Tem zabezpieczają się interesy tych, którzy przymuszani są przywracać swe prawo przy pomocy władzy sądowej,

a zarazem nie naruszają się interesy trzech osób, ponieważ istnienie ostrzeżenia wskazywało im, że jest spór o prawo wniesione do księgi i że przy pomysłym dla tego kto wytoczył spór rozstrzygnięciu takowego, najmniej on w księdze miejsce odpowiednie ostrzeżeniu i będzie miał pierwszeństwo przed tymi, prawa których ustalone są po tem ostrzeżeniu.

Dla zapewnienia trwałości umów o prawa do dóbr, jeżeli są zawarte z osobami, na które zapisane są te prawa w księdze, powinno być ograniczone działanie przedawnienia na te prawa. Rozciągnięcie przedawnienia na prawa zapisane do księgi, paraliżuje wpływ systemu hipotecznego na ustalenie praw do dóbr. Trwałość praw zapisanych do księgi, znosi się przez działanie przedawnienia. Księgi publiczne tracą znaczenie przeświadczenie o rzeczywistym istnieniu wpisanych do nich praw, jeżeli dopuszcza się możliwość utraty praw w skutku przedawnienia, a zatem osoby trzecie, które weszły w umowy na zasadzie danych, zawartych w księdze publicznej nie będą miały pewności o trwałości prawa nabytego, kiedy może się okazać, że w skutku upływu terminu przedawnienia, prawo będące przedmiotem umowy, utraciło moc przed zawarciem umowy.

Dla usunięcia nieokreśloności praw, stanowiącego zadanie systemu hipotecznego, księgi publiczne powinny w sobie zawierać dokładne wiadomości o wysokości długów ciężących na dobrach. Tylko przy tym warunku, naprzód, publiczne księgi dają osobom trzecim możliwość przed wejściem w umowę wyjaśnienia sobie, jaka mianowicie suma będzie wypłacona z ceny dóbr przed zaspokojeniem udzielonego im zobowiązania, i powtórnie, nie mogą powstać żadne wątpliwości przy dystrybucji pomiędzy wierzytelci pieniędzy, otrzymanych ze sprzedaży dóbr. Ztąd wynika konieczność wymagania, aby każdy dług był zabezpieczony specjalnie na oznaczonych dobrach i żeby każdy zabezpieczony na dobrach dług był, dokładnie oznaczony w swej sumie.

Z przytoczonego krótkiego przedstawienia głównych zasad systemu hipotecznego, okazuje się, że osiągnięto usunięcie nieokreśloności praw do dóbr, zabezpieczenie ich trwałości i dokładne określenie wzajemnego ich stosunku. Jakkolwiek liczne rozmaite i zawile byłyby stosunki prawne, mające za przedmiot prawa do dóbr, żadne prawo nie będzie nieokreślone i chwiejne, przedstawiciel prawa nie może wprowadzić umawiającego się z nim do błęd co do objętości tego prawa, każdy wchodzący w umowę może wesele wyjaśnić swój stosunek względem innych mających prawa do dóbr. W skutku tego, może być dopuszczone taki rozwój umów cywilnych, jakiego wymagają ekonomiczne interesy posiadaczy własności nieruchomości. Przy działaniu systemu hipotecznego, dobra mogą stanowić zabezpieczenie wierzytelności dla kilku osób; dobra mogą być alienowane, bez spłnienia przy ich alienacji ciężących na nich długów, a przy przeniesieniu odpowiedzialności za nie na nowonabywcę, każde prawo do dóbr może być przedmiotem umów; prawo zastawu może być ustępowane przez jedną osobę drugiej; przy ustępowaniu prawa zastawowego może być dopuszczone rozdzielenie sumy wierzytelności, tak, że ustąpienie może dotyczyć tylko części wierzytelności; prawo zastawowe do innych dóbr, może samo przez się być przedmiotem zabezpieczenia umów zastawnika; prawo pierwszeństwa także może być przedmiotem samistnych umów, może być ustępowane przez jednego umawiającego się drugiemu. Wszystkie pomienione umowy nie pociągają za sobą takiego zawikłania stosunków prawnych, które miałyby następstwem naruszenie czyichkolwiek interesów. Księgi publiczne, przedstawiające ciągle całkowity spis wszystkich praw do dóbr, nie dadzą możliwości ukrycia jakiegokolwiek bądź prawa, wtargnięcia się w jego granice, obejścia go, a zarazem usuną wszelkie wątpliwości w przedmiocie wzajemnego stosunku zapisanych do nich praw.

Wszystko to oddziaływa na ekonomiczne interesy posiadaczy własności nieruchomości. Prawo do dóbr, przestając być nieokreślone i chwiejne i otrzymując możliwość stania się przedmiotem najroznorodniejszych umów, uzyskuje cenę zupełnie odpowiednią dochodowi i korzyściom, jakie mogą być z nich wyciągnięte. Brak konieczności wypłacenia ciężących na dobrach długów przy ich nabywaniu, daje możliwość nabywania dóbr osobom nie mającym wielkiego kapitału, a tem samem, ułatwia sprzedającemu wyszukanie nabywcy. Prawo wydawania kilku aktów zastawnych na dobra, stanowi środki do korzystania z kredytu, wielkiej liczby osób. Obrócenie kapitału na kupno dóbr, lub na pożyczkę na zastaw dóbr, przestaje być przedsięwzięciem ryzykownem, o ile ryzyko zależy od trwałości prawa. Pożyczki mogą być udzielane na długie terminy, przy możliwości ustępowania aktów zastawnych i przy tem w całkowitej ich sumie lub częściowo, a pożyczki długoterminowe, jak już wspomniano, są najpożyteczniejsze dla własności ziemskiej.

Przeświadczona o wszystkich zaletach systemu hipotecznego, Najwyższej ustanowiona przy Ministerstwie Sprawiedliwości Komisja, dała przytoczone zasady systemu hipotecznego za podstawę wypracowanemu projektowi Ustawy o ustaleniu praw do dóbr nieruchomości.

Zasady te nie mogą być uznane za bezwarunkowo obce prawodawstwu ruskim. Były one przyswojone przez prawodawstwo czasów poprzednich, ale nie były konsekwentnie przeprowadzone i rozwijane przy dalszych prawodawczych przekształceniach. Niektóre z przytoczonych podstaw napotykały się i w obowiązujących prawach, ale nie w kształcie zasady, tylko w formie kazuistycznej. (D. c. n.)

TELEGRAMY

DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

Paryż, 13 maja. Rząd proponuje, ażeby rozstrąsaniu prawa wyborczego oddane zostało pierwszeństwo i postawi kwestję gabinetową. Prawy środek i prawica umiarkowana głosować będą jednomyślnie za podtrzymaniem ministerstwa. Buffet obrany został na nowo prezesem Zgromadzenia 360 głosami z liczby 387 głosujących. Lewica powstrzymała się od głosowania.

Madryt, 13 maja. „Gaceta” podaje następujący skład nowego ministerstwa: Zabala—prezes rady i minister wojny, Sagasta—minister spraw wewnętrznych, Ulloa—minister stanu, Camacho—skarbu, Alanso Martinez—sprawiedliwości, Alanso Colmenarez—robot publicznych, Romero Ortiz—kolonij, Rodriguez Arrias—marynarki.

Konstantynopol, 14 maja. Dziś założony został drut telegrafu elektrycznego podmorskiego pomiędzy Odesą i Konstantynopolem. Roboty ukończone zostaną w niedzielę.

* Reichs und Staatsanzeiger podaje następujące wiadomości z Sztutgardu, z 3-go maja: „Bawi tu od dwóch dni Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Konstanty Mikołajewicz, wraz z dwoma swymi synami. Na uroczystość slubu spodziewani są tu książę August witemberski, książę Eugeniusz Erdmann z małżonką i córką, księżna Paulina witemberska, wielki książę dziedziczny saski, książę Wilhelm badenski z małżonką, księżna Marija, urodzoną księżniczką Leuchtemburską. Uroczystości rozpoczyna się od balu w pałacu królewskim, 4-go maja. We wtorek odbędzie się w tymże pałacu przedstawienie dramatyczne z żywymi obrazami. We środę, 6-go maja, nastąpi przyjęcie Najjaśniejszego Cesarza Wschodniożyńskiego. Wieczorem dane będzie w teatrze nadwornym królewskim przedstawienie galowe, na którym znajdować się będzie cała rodzina królewska wraz z Najjaśniejszymi Gosdmi. Uroczystość slubu odbędzie się w piątek, 8-go maja. Tegoż dnia Najdostojniejsi Nowożeńcy wyjadą do Friedrichshafen.

„Król i królowa, z powodu zaślubin ich siostrzenicy, Wielkiej Księżniczki Wiary Konstantynówny, ofiarowali za własną szkołę 2,000 guldenów na zakłady dobroczynne.”

* Z Sztutgardu piszą do gazety wiedeńskiej Neue Freie Presse, pod datą 6-go maja: „Uroczystości slubne, o których mówiono tak wiele w ostatnich czasach, rozpoczęły się 2-go maja bardzo cicho. Z pałacu królewskiego, Najdostojniejsi Narzeczeni, Wielka Księżniczka Wiara Konstantynówna i książę Eugeniusz witemberski, wraz z królem, królową i Wielką Księżną Aleksandrą Józefówną, udali się przez galerję do teatru nadwornego królewskiego, na koncert galowy. Program tego koncertu, oprócz psalmu, napisanego przez Matkę Najdostojniejszej Narzeczonej, składał się wyłącznie z kompozycji artystów zamieszkałych w Sztutgardzie. Oprócz 104 dworskich, tylko pierwsze piętro zajęte było przez osoby zaproszone do dworu i przez reprezentantów arystokracji. Program koncertu był następujący: 1) psalm skomponowany przez Wielką Księżną Aleksandrę Józefównę; solo wykonały panie Marlou, Marschalk i p. Eger; 2) fantazja na wielką orkiestrę na motywach dwóch pieśni ruskich, kompozycji młodego i zdolnego artysty Lindera, który dyje Wielkiej Księżniczce lekkie muzyki; 3) hymn uroczysty, p. Sidorenki; 4) uvertura uroczysta, kompozycji kapelmistrza nadwornego Alberta, w której kompozytor postawił sobie zadanie zespolenia hymnów ruskiego i witemberskiego i wywiązał się z takowego z powodzeniem. Koncert trwał rodzinie, poczem Najdostojniejsi Osoby wróciły do pałacu królewskiego.

* Podług wiadomości z Dublinu, królowa Wiktorja przyjęła zaproszenie wice-króla irlandzkiego i pojedzie do Irlandji z księciem i księżną Edyuburskimi. Mają być tam urządzone wielkie uroczystości. Powiadają, że u królowej będzie przyjęcie dam i kawalerów—trzedie od roku 1821, w którym król Jerzy IV zwiedził Irlandję. Ostatnie takie przyjęcie miało miejsce w 1849 roku, podczas pobytu w Dublinie królowej Wiktorji. Królowa przyjęła zaproszenie bratniego Cammara i zwiędzi jego dobra, położone w uroczej miejscowości. Wszystko to przyjdzie do skutku w jesieni. Królowej towarzyszyć będą książę Walji, książę Artur, książę Cambridge i inni członkowie rodziny królewskiej.

* Izba deputowanych w Rzymie przedłuża spokojnie rozpatrywanie projektów do praw, przedstawionych przez p. Minghetti w celu zaprowadzenia równowagi w budżecie. Zresztą, projekta owe nie wprowadzają żadnych nowych ciężarów fiskalnych, lecz są tylko przeznaczone na to, ażeby za pomocą ściślejszego uporządkowania poborów, zwiększyć wpływ podatków poprzednio już ustanowionych. Minister finansów liczy na to, iż za pomocą proponowanych przez niego środków, dochód skarbu powiększy się o pięćdziesiąt milionów rocznie a obliczenie to nie zdaje się być przesadzonym. Podatek od dochodu, który jest przedmiotem pierwszego z tych projektów, może sam przez się przynieść najmniej dwadzieścia milionów przewyżki rocznie, jeżeli tylko możliwym będzie uzyskać zeń wszystko co przyniesie powinien i nie opuścić żadnego podstepu. P. Minghetti nie spodziewa się ażeby jego projekt do prawa, przyjęty już przez Izbę, wydał aż tak świetny rezultat, wszelako i za jego sprawą dochód państwa powiększy się o jakie 5 do 10-ciu milionów. Wpływ zostaną powiększone o równą prawie sumę za pomocą drugiego znowu sposobu, zaproponowanego przez ministra, który zmierza do ściślejszego pobierania podatków od ulewa. Trzeci projekt do prawa odnosi się do reformy w służbie pocztowej. Kilku ekonomistów zaproponowało zniesienie ceny za przesyłkę listów; opierając się na doświadczeniach ułożonych w innych krajach, zapewniali, że najpewniejszym sposobem powiększenia dochodu pocztowego byłoby zniesienie porto. Z tem wszystkiem jednakże rząd nie podziela takiego mniemania—albowiem według jego zdania, liczba osób umiejących pisać i czytać, jest dotąd jeszcze zbyt szczupłą we Włoszech, ażeby można było spodziewać się, przez zniesienie ceny od przesyłki listów, znacznego rozwoju korespondencji prywatnej. P. Minghetti wolał szukać sposobu powiększenia dochodu z tego źródła w ograniczeniu liczby osób i korporacji korzystających dotąd z bezpłatności pocztowej dla ich korespondencji. Nie tylko bowiem 800 senatorów i deputowanych oraz cały personel ministerstwa i sądów, korzysta z takiego przywileju, lecz nadano go również wszystkim municypalnościom. W przeciągu lat dziesięciu na 890 milionów przesyłek wyprawionych przez pocztę, 326 miljo-

